

Koordinator: Emily Halvorsen
+47 468 50 786
rogaland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/rogaland
Gamle Jåttåvågen 67, 4020 Stavanger
Org.nr. 998 129 028

Haugesund kommune
Enhet for byutvikling
postmottak@haugesund.kommune.no

Stavanger, 23. april 2018

Høringsuttalelse til Naturmangfoldplan for Haugesund kommune 2018-2026 **Saknr. 2016/4136**

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) i Rogaland viser til forslag til Naturmangfoldplan for Haugesund kommune som er lagt ut på høring. Det er svært positivt at Haugesund kommune deltar i det nasjonale pilotprosjektet med planer for naturmangfold. FNF har tidligere sendt innspill av betydning for naturmangfold og viser derfor også til brev av 30. april 2015, 'Innspill til kommuneplanens arealdel...' der flere av punktene fortsatt er relevante. Brevet er vedlagt.

FNF er et samarbeidsnettverk bestående av regionale ledd og større organisasjoner med medlemskap på tvers av flere kommuner. Flere av organisasjonene har lokale foreninger i Haugesund og representerer betydelige allmenne natur- og friluftslivsinteresser. Flere av foreningene har gått sammen om et lokalt forum, FNF Haugalandet, som består av Haugesund Turistforening, HIL Orientering, Haugesund Kajakklubb, Norsk Ornitologisk Forening Haugaland lokallag, Haugaland KFUK-KFUM speidere og Haugesund og Omegn JFF. Det er disse foreningene som går sammen om denne uttalelsen. Flere av dem har også bidratt underveis i prosessen på møter, nå sist med kommentarer og spørsmål på høringskonferansen

Naturmangfoldplanutkastet er lettfattelig, pragmatisk og med en attraktiv utforming. Der foreslås mange gode tiltak både mht. forvaltning og formidling som alle bør tas med videre. På høringsmøtet ble det redegjort for hvilken kunnskap kommunen har om naturen, bla. sammenstilt gjennom planprosessen, men også at det meste fortsatt mangler. At vi vet kun om ca. 2% av artene er noe som bør forklares tydelig. Dette gir grunnlaget for det videre arbeidet og er med på å bekrefte behovet for planen. På møtet ble vi oppfordret til å komme med konkrete innspill av tiltak. Vi har noen kommentarer om geografiske områder og spesifikke tiltak, men vi starter først med forslag som vi mener vil styrke planens innledende kapitler og de store linjene.

FNF er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjoner på fylkesnivå. I Rogaland representerer organisasjonene ca. 55 000 medlemskap og mer enn 550 årsverk frivillig arbeid. Disse er med: Stavanger Turistforening, Haugesund Turistforening, Norges Jeger og Fiskerforbund-Rogaland, Norges speiderforbund Vesterlen krets, Rogaland KFUK-KFUM speidere, Haugaland KFUK-KFUM speidere, Norsk Ornitologisk Forening avd. Rogaland, Naturvernforbundet i Rogaland, Norsk Botanisk Forening Rogalandsavd., Syklistenes Landsforening Nord-Jæren og Sør-Jæren, Rogaland Orienteringskrets, Stavanger Kajakklubb, Haugesund Kajakklubb, Sørmarkas Venner, Gandsfjord Seilforening, Stavanger Kiteklubb, Sola Brettseilerforening og friluftsrådene. FNF Rogaland har og to lokale fora, FNF Stavanger og FNF Haugalandet.

Bakgrunn for pilotprosjektet – Meld.St. 14 og handlingsplanen

Handlingsplanen, Natur for livet, er en av Norges måter å følge opp våre internasjonale forpliktelser mht. AICHI målene, bla. å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2020. Dette mener vi bør fremheves i innledningen om begrunnelsen for pilotprosjektet og planen for Haugesund. Her kan en også vise til nyeste rapportering ved FNs Naturpanel som la fram første rapport om delområde, Europa, bare et par uker siden d.å. Der blir det slått fast at tilstanden er verre enn tidligere antatt og at naturen taper stadig mot arealendringer i hele Europa. Målene og strategiene i denne planen og i kommuneplanen, bla. om å videreutvikle (styrke, øke) naturmangfoldet er på sin plass, i tillegg til bevaring av mangfoldet (stanse tapet). Med økt helhetlig planlegging og med Naturmangfoldplanen som et 'levende' redskap har Haugesund de beste forutsetninger for å kunne lykkes.

Trusler mot naturmangfold og tilstand – 'Hvorfor naturmangfold?'

Behovet for å bevare større, sammenhengende naturområder og unngå fragmentering av landskap/naturområder (fragmentering pga. f.eks veier, tilrettelegging, hogst, kraftledninger, osv.) og hvor viktig dette er for økologiske funksjonsområder, kommer ikke tydelig nok fram. Figur 1 viser påvirkningsfaktorer men gir, for oss, et ubalansert bilde av situasjonen. I avsnittet før forklares det riktignok at fysiske inngrep og endret arealbruk er viktigste negative faktor men forholdet til de andre faktorene er også svært viktig å få fram. Vi foreslår bruk av en graf som viser forholdet mellom faktorene for Norge som supplement til den første figuren. Tall på hva som faktisk truer naturmangfoldet i Haugesund vil forhåpentligvis fremkomme av videre kartlegging og utredninger, tiltak vi mener bør prioriteres høyt. Dette vil bidra til det nasjonale arbeidet med et økologisk grunnkart. Vi går ut i fra at viktig informasjon om Haugesunds naturen som ble presentert på høringsmøtet også blir tatt med i planen, inkl. kommunens eget innlegg som utdypet godt situasjonen for flere arter og naturtyper.

Flere forslag om tiltak, kommentarer og spørsmål

Flere ideer og innspill kom fram i høringsmøtet, men flere var også grunnlag for diskusjon og prioritering blant FNF organisasjonene. De er som følger:

- Tilrettelegging – kanalisering – hvor bør stien gå? Dette er vesentlig for å bevare sårbare områder. Dette bør i det minste nevnes i planen, men er kanskje noe som bør inkluderes i bestemmelser bla. for områdeplaner og kommende Marka/Heiplan. Kanalisering og tydelige innfallsporner til naturområder kan også hjelpe slik at det ikke blir nødvendig med stadig merking og skilting for hvor folk bør/bør ikke gå.
- Turveg rundt Eivindsvannet – er det lurt? Kanskje bør den trekkes vekk fra vannet noen steder evt. revurdere hele prosjektet. Uansett bør det ikke lages turveg rundt neset.
- Generelt trenger vi bedre system for å skåne naturen ved måten tilrettelegging utformes. Her kan vi lære mye av andre europeiske land. Vi foreslår at det lages en sti og løypeplan som tar hensyn til naturmangfold, spesielt viktig i byheiene men også i andre områder.

- Vi savner Vipa på planen. *Vanellus vanellus* er i norsk rødliste med status sterkt truet [EN]. Vi foreslår en egen tiltaks- og forvaltningsplan for denne arten.
- Tornesvannet m. brakkvannsområde – der bør det etableres brede hensynssoner spesielt mot sør og vest, men vurder også mulighet for utvidelse av verneområdet da mye av den mest verdifulle naturen er nettopp i områdene i tiknytning til utsiden av selve reservatet.
- Vi er bekymret for Kvalavassdraget, hovedvassdraget i Haugesund, der vi stadig ser mye søppel, også i selve vannveien, og er kilde til forurensing. Dette er vel tatt med i vannforvaltningsplanarbeidet (?) men vi kan også foreslå at det arrangeres rydding v. frivillige.
- Et av hovedmålene med planen er å øke kunnskapen om naturmangfold blant vanlige folk. Vi foreslår at kommunen stiller på Friluftslivets dag i Djupadalen og samarbeider med et par av naturorganisasjonene om formidling om planen, naturtyper, arter og mer. Still med rådgivere fra kommunen og vis bilder og eksempler.
- Skolens rolle nevnes i planen: Et tiltak som kan bidra til å gjøre det attraktivt for skolene er om temaene i planen knyttes til læring i friluft og fysisk aktivitet, i tillegg til flere fagområder.
- Hager er nevnt: Inkluder også kirkegårder, skolegårder og '100-meterskogene' som bla. er viktige deler av vandringsveier eller 'hoppesteiner' mellom større områder.
- Foreslå vern av store, gamle trær (etter at den kommunale oversikten er klar) og oppfordre vern av private trær.
- Dialog med Vegvesenet om slått og sprøyting nevnes, men vi kan ikke se at det står noe om kommunens egen drift, f.eks. at slått utsettes så lenge som mulig og at giftfrie metoder prioriteres.
- Hva med gran, furu og annen skog som bør ryddes? I våre områder skaper de en tett, mørk vegetasjon med lite rom for artsmangfold. Mye av skogen ble plantet i skogreisingstiden på 1900-tallet, og ikke all planting var vellykket på Haugalandet. Vi foreslår en plan for opprydding, tynning og erstatning med andre arter, gjerne i samarbeid med de frivillige organisasjonene.
- Områder som trenger spesielle hensyn og tiltak: Gåsavatnet, Tømmerhammarområdet nord for Årabrot der det bla. er hubro, Byparken (en hoppestein?), Rossabøskogen, Isdammen, Hollenderhaugen og Lotheparken, Rossavika, og Kyvikdalen med Asalvika.
- Våtmarksområder er, som nevnt i planutkastet, noen av de viktigste for biologisk mangfold, men er også viktig for lagring av klimagasser og som buffer og ved flom. Våtmarknaturtyper er de som er mest truet i Europa. I Norge har vi nå en plan for restaurering av myr, og kommunen bør vurdere om gode kandidater for dette finnes i Haugesund.

Forum for
Natur og
Friluftsliv
Rogaland

FNF organisasjonene er selvsagt også opptatt av klimaendringene og konsekvenser for naturmangfoldet. Vi håper å treffe flere fra kommunen på kommende verkstedsmøter for oppstart av arbeid med Regionalplan for klimatilpasning. Kunnskap fra arbeidet med Naturmangfoldplanen vil gjøre seg gjeldende allerede der.

Til slutt etterlyser vi en gjennomføringsplan inkl. milepæler, budsjett og finansiering av tiltakene som ikke er en del av kommunens ordinære drift. Noe nevnes blant tiltakene, spesielt når det gjelder behovet for å innhente kunnskap og kartlegge arter, men vi mener at dette bør samles i et eget kapittel eller som et vedlegg til planen.

Vi ser fram til å lese neste utgave og ønsker lykke til videre med dette viktige arbeidet.

Med vennlig hilsen
for FNF Haugalandet

Emily Halvorsen
Koordinator

Vedlegg:
Høringsuttalelse til kommuneplanens arealdel, brev sendt fra FNF 30. april 2015

Kopi:
Fylkesmannen i Rogaland
Rogaland fylkeskommune